

Кнегинје Лјубице бр. 4а/16  
18000 Ниш, Србија  
Матични број 28310455  
PIB :112211503  
Телефон: +381 60 516 35 40  
Е-пошта: [office@pravilaw.rs](mailto:office@pravilaw.rs)  
Интернет страница: [pravilaw.rs](http://pravilaw.rs)

Удружење „Правило“ - PraviLaw

**PRAVI  
LAW**

Број: 01-205/2021

Датум: 26.04.2021. године

Кнегинје Лјубице нo. 4а/16  
18000 Ниш, Србија  
ID нo. 28310455  
Tax нo. 112211503  
Contact: +381 60 516 35 40  
E-mail: [office@pravilaw.rs](mailto:office@pravilaw.rs)  
Website: [pravilaw.rs](http://pravilaw.rs)

**Министарство државне управе и локалне самоуправе  
ул. Бирчанинова бр. 6, 11000 Београд  
Радна група за измену Закона о  
слободном приступу информацијама од јавног значаја**

**Предмет: Предлог измене и допуне Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС“ бр. 120/2004, 54/2007, 104/2009 и 36/2010)**

Поштовани,

Удружење „Правило“ – PraviLaw, скоро пола године грађанима Југа Србије нуди сервис грађана „Информација на длану“, којим уместо њих прибавља информације од јавног значаја, потпуно бесплатно, а све у нади да се подигне ниво транспарентности рада органа јавне власти у овом делу државе. Како је ово мисија и Повереника, што смо видели у више његових изјава за медије, поносни смо што можемо да дамо и наш мали, али значајни допринос на путу демократизације наших институција. На овај начин грађани нам се обраћају за информације које су од локалног значаја и могу да одгонетну многе недоумице локалног карактера. Како смо до сада остварили комуникацију са више стотина грађана и увидели како овај механизам демократије функционише на делу, решили смо да на сваки могући начин уложимо напор и потпомогнемо усавршавању овог важног питања за нашу заједницу.

Имајући у виду најављене измене и допуне Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС“ бр. 120/2004, 54/2007, 104/2009 и 36/2010) (у даљем тексту: Закон) Удружење „Правило“ – PraviLaw овим путем жели да пружи свој скромни допринос овом поступку. Предлог измена и допуна Закона у битном односи се на три (3) кључне тачке:

**I Децентрализација канцеларије Повереника** за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (у даљем тексту: Повереник) формирањем канцеларија овог органа у Нишу, Новом Саду и Крагујевцу.

**II Прописивање инспекцијског надзора** и поверавање овог овлашћења инспекторима који ће за ову намену бити устројени у оквиру канцеларије Повереника.

**III Прописивање обавезе тражиоца информације да поднесе жалбу Поверенику**, без могућности за покретање прекршајног поступка од стране тражиоца информације у својству оштећеног, где би ово право (и обавеза) били у надлежности Повереника.

У наставку дајемо образложење сваке од ових тачака са предлогом изгледа законских решења.

Чврсто смо решени у нашој мисији да не тражимо само проблеме, већ да кад пронађемо проблем уједно и понудимо и решење, те на основу тога и дајемо овај Предлог измене и допуне закона у оваквом формату.

*Претходна напомена: предложене измене чланова Закона потребно је ускладити са осталим члановима Закона, што, из разлога целисходности, овом приликом није било могуће.*

## **I Децентрализација канцеларије Повереника формирањем канцеларија овог органа у Нишу, Новом Саду и Крагујевцу.**

Усвајањем оваквог предлога растеретила би се постојећа канцеларија Повереника у Београду и извршила прекопотребна децентрализација овог државног органа. Оваквим видом децентрализације заменици Повереника у сваком од четири поменута града, уз подршку стручне службе Повереника, непосредно би били надлежни за по једну територијалну област, уз надзор Повереника, чије седиште је у Београду. Конкретан предлог овог законског решења подразумевао би измену постојећих чл. 29 и чл. 33 Закона на следећи начин:

### **Седиште Повереника**

#### **Члан 29**

Седиште повереника је у Београду.

Повереник има подручне канцеларије у Новом Саду, Нишу и Крагујевцу.

Сваком од подручних канцеларија руководи Заменик Повереника, под надзором Повереника.

### **Заменици Повереника**

#### **Члан 33**

Повереник има четири заменика, које бира Народна скупштина, већином гласова свих народних посланика, на предлог Повереника.

Повереник предлаже за своје заменике лица које испуњавају услове за рад у државним органима.

Заменик Повереника бира се за време од седам година.

Исто лице може бити бирано за заменика Повереника највише два пута.

Заменик Повереника обавља дужности Повереника у случају његовог одсуства, смрти, истека мандата, разрешења, као и привремене или трајне спречености Повереника да врши своје надлежности.

Заменику Повереника престаје дужност на начин предвиђен за престанак дужности Повереника.

Поступак за разрешење заменика Повереника покреће се и на иницијативу Повереника.

## **II Детаљно прописивање инспекцијског надзора и поверавање овог овлашћења инспекторима који ће за ову намену бити устројени у оквиру канцеларије Повереника.**

Предложена измена закона иде у прилог ефикаснијем инспекцијском надзору од стране инспектора који би прошли специфичну едукацију у области слободног приступа информацијама од јавног значаја и предвиђа измене и допуне главе VIII Закона

### **VIII НАДЗОР**

#### **Члан 45**

Надзор над спровођењем овог закона врши Повереник.

#### **Инспекцијски надзор**

##### **Члан 45а**

Инспекцијски надзор над спровођењем овог закона врше инспектори и друга овлашћена службена лица Канцеларије Повереника (у даљем тексту: инспектори).

Инспектори морају да испуњавају следеће професионалне услове: завршене студије VII степена (основне академске студије, мастер студије, специјалистичке струковне студије), правне струке или неке друге друштвене науке, три године радног искуства у спровођењу закона или надзора над спровођењем закона и других прописа, као и положен државни стручни испит.

##### **Члан 45б**

Инспекцијски надзор врши се на основу преспелих иницијатива тражиоца информације на приступ информацијама од јавног значаја, на предлог трећег лица или по службеној дужности.

##### **Члан 45в**

Рад инспектора је самосталан и независан.

Нико не сме, користећи свој службени положај или на било који други начин, спречити или ометати инспектора у вршењу надзора и предузимању мера и радњи за које је овлашћен.

#### **Послови инспектора**

##### **Члан 45г**

У складу са применом овог Закона, у обављању инспекцијског надзора инспектор ће посебно надгледати:

- 1) Да ли орган јавне власти објављује информације у складу са чланом 39. став 1. овог закона;
- 2) Да ли орган јавне власти спроводи све мере за унапређивање јавности рада у складу са подељком VI овог закона;

- 3) Да ли је у органу јавне власти именовано овлашћено лице за решавање о захтевима на слободан приступ информацијама од јавног значаја и да ли именовано лице поступа у складу са овлашћењима прописаним Законом;
- 4) Да ли орган јавне власти води посебну евиденцију захтева, решења и одлука о остваривању права на приступ информацијама од јавног значаја;
- 5) Правилност примене одредаба Закона које се односе на захтеве за приступ информацијама од јавног значаја;
- 6) Предузимање других радњи у вези са примљеним захтевима за приступ информацијама од јавног значаја;
- 7) Да ли орган јавне власти објављује информације о укупном износу наплаћених накнада за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја;
- 8) Да ли орган јавне власти подноси извештај у складу са чланом 43. овог закона.

При вршењу инспекцијског надзора, инспектори имају право да захтевају и прибављају од органа јавне власти све информације које су предмет поступка, у складу са овим законом.

Предмет инспекцијског надзора не могу бити информације из члана 9. став 1 тачка 5) овог закона.

### **Начин рада инспектора**

#### **Члан 45д**

Инспекцијски надзор спроводи се као:

- 1) Непосредни инспекцијски надзор, уз непосредни увид у информације и документацију надзираног органа јавне власти и услове и начин рада надзираног јавног органа у складу са овим законом;
- 2) Посредни инспекцијски надзор, где се обавља непосредни увид само у достављене податке и документацију која је претходно тражена од стране инспектора или канцеларије Повереника;

#### **Члан 46ђ**

О спровођењу непосредног инспекцијског надзора инспектор је дужан да обавести руководиоца органа јавне власти у коме ће се извршити инспекцијски надзор (у даљем тексту: руководилац), најкасније три дана пре почетка инспекције.

Изузетно од става 1. овог члана, инспектор може вршити инспекције без претходне најаве у случају разлога за хитно поступање.

Руководилац надзираног органа јавне власти дужан је да омогући несметано спровођење инспекцијског надзора, што подразумева обезбеђивање радног простора за спровођење инспекцијског надзора, употребу техничких и других помагала, информација и документације која је предмет надзора.

Инспектор може, ако сматра неопходним узети изјаве од шефова надзираних јавних власти или других службеника као део надзора.

## **Члан 45е**

Приликом спровођења посредног инспекцијског надзора, инспектор је овлашћен да захтева доставу документације у писаној форми и одреди одговарајући рок за њену доставу.

Руководилац надзираног органа јавне власти или друго одговорно лице дужно је да поступи по захтеву инспектора, као и да обезбеди достављање потпуних и тачних информација, а у случају немогућности деловања, да достави писану изјаву о разлогу немогућности и то без одлагања.

## **Члан 45ж**

Након инспекцијског надзора у органу јавне власти, инспектор сачињава записник о утврђеном чињеничном стању, односно о незаконитостима, неправилностима и недостацима које је увидео за време вршења инспекцијског надзора.

Записник о инспекцијском надзору из става 1. овог члана (у даљем тексту: записник) мора садржати:

- 1) чињенично стање и кршење закона и других прописа, неправилности и недостаци у раду,
- 2) оцену стања,
- 3) мере којима се налаже отклањање утврђених незаконитости, неправилности или недостатака и рок за извршење наложених мера,
- 4) предлоге за отклањање утврђених незаконитости, неправилности и недостатака у раду,
- 5) поуку о правном леку.

У зависности од природе наложених мера, инспектор је дужан да одреди одговарајући рок за њихово спровођење од стране органа јавне власти.

Ако током инспекцијског надзора не буду утврђене незаконитости, неправилности или недостаци у раду, руководиоца надзираног органа јавне власти биће писмено обавештен о томе од стране инспектора који је вршио надзор или од овлашћеног лица канцеларије Повереника.

## **Права и обавезе инспектора**

### **Члан 45з**

Инспектор може у записнику изрећи следеће мере:

- 1) Налог за предузимање одговарајућих мера ради отклањања утврђених незаконитости, неправилности или недостатака у складу са овим законом и другим прописима, неправилности и недостатака, а које су утврђене у раду надзираног органа јавне власти, за време инспекцијског надзора,
- 2) Забрана вршења радњи предузетих противно овом закону или другим прописима,

- 3) Предлог за предузимање мера ради отклањања неправилности или недостатака у раду,
- 4) Предлог мера за побољшање рада надзираног јавног органа у случају да установи да за тако нешто постоји основ, а у складу са добрим обичајима и добром праксом.

#### **Члан 45и**

Записник се доставља руководиоцу надзираног органа јавне власти.,

Записник се може доставити и органу коме је на основу важећих прописа о организацији државне управе, односно локалне самоуправе, надзирано тело непосредно одговорно за рад

#### **Члан 45ј**

У наставку набројане одредбе регулишу се сагласно правилима прописаним законом којим се уређује инспекцијски надзор, и то:

- 1) Примедбе на записник;
- 2) Жалба;
- 3) Поступање по приговору на записник;
- 4) Поступање у складу са жалбом;
- 5) Контрола извршења изречених мера;
- 6) Друге одредбе које се тичу инспекцијског надзора, рада инспектора, права и обавеза инспектора које су регулисане важећим правилима прописаним законом који уређује инспекцијски надзор.

**III Прописивање обавезе тражиоца информације да поднесе жалбу Поверенику, без могућности за покретање прекршајног поступка од стране тражиоца информације у својству оштећеног, где би ово право (и обавеза) били у надлежности Повереника.**

Изменама и допунама Закона у овом правцу постиже се смањење злоупотреба овог института и устројава механизам у коме би тражилац информације са изјављивањем жалбе Поверенику подносио и иницијативу овом органу да надлежном суду достави захтев за покретање прекршајног поступка. Свакако, тражилац информације задржава право да надлежном суду достави захтев за покретање прекршајног поступка, али тек ако Повереник то не учини. За предложену измену Закона дајемо следеће решење, које би се нашло у оквиру постојећих чланова 25, 35. и 46. Закона:

**Одлучивање Повереника у вези са мерама за унапређење јавности рада**  
**Члан 25**

Након става 1:

Повереник може по пријави уз жалбу или по службеној дужности да надлежном суду достави захтев за покретање прекршајног поступка против органа власти, осим органа из члана 22. став 2. овог закона, који није извршио своје обавезе предвиђене овим законом, а које се у казним одредбама овог закона сматрају прекршајима.

**Надлежност Повереника**  
**Члан 35**

Након става 5:

став 6: Доставља захтев за покретање прекршајног поступка против органа власти по пријави уз жалбу, од стране тражиоца информације, или по службеној дужности уколико установи да постоји основ.

**IX КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ**  
**Члан 46**

Након става 1:

став 2: Тражилац информације заједно са жалбом или самостално доставља Поверенику предлог да надлежном прекршајном суду достави захтев за покретање прекршајног поступка против одговорног лица у органу јавне власти.

став 3: Захтев за покретање прекршајног поступка достављен без претходног обраћања Поверенику биће одбачен као преурањен и непотпун.



став 4: Повереник може по службеној дужности, самостално и без иницијативе тражиоца који улаже жалбу, да надлежном суду достави захтев за покретање прекршајног поступка против одговорног лица у органу јавне власти, уколико установи да за тако нешто постоји основ.

### **Образложење**

У складу са предложеним изменама и допуна закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја могу се издвојити више оправданих разлога за усвајање предложених измена и допуна.

**Економичност** – На основу III предлога где би тражилац информације са изјављивањем жалбе Поверенику подносио и иницијативу овом органу да надлежном суду достави захтев за покретање прекршајног поступка против одговорног лица у органу јавне власти који није поступио у складу са овим Законом. На овај начин државни орган (Повереник) подноси захтев за покретање прекршајног поступка, те није неопходно да се новац пореских обвезника (државни новац) троши на судске трошкове. С тим у вези, долази и до спречавања злоупотребе једног од јаважнијих закона и ослонца демократије. **Спречавање злоупотребе закона** огледа се у томе што би на овај начин прекршајне поступке покретао Повереник и тиме би заступници оних који злоупотребљавају овај закон били поштеђени учешћа у једном овако комплексном питању за етику.

**Нова радна места** – У складу са предлогом I који се тиче децентрализације канцеларије Повереника, удружење PraviLaw строго верује да нам ово доноси огромне бенефите за цело друштво и државу уопште. Нова радна места за домаће стручњаке из области права у градовима Нишу, Новом Саду и Крагујевцу омогућило би уједно и демократизацију свих великих области Србије (Јужна и Источна Србија, Шумадија, Војводина и наравно Београд). Самим тим би и грађани имали више места у држави на којима би могли да се информишу о овим важним питањима, а у исто време би се и економски олакшало онима који би да пошаљу нешто поштом – овако би могли једноставно да предају писарници локалне канцеларије. Овај предлог је у директној синергији са Предлогом број III јер би сав сачувани новац могао да се инвестира у плате запослених у локалним канцеларијама, уместо што се алоцира за судске трошкове (што се тренутно дешава). Такође би могло да се инвестира и у опремање и унапређивање свих канцеларија на републичком нивоу.

**Већа овлашћења Поверенику** – Предлог број II који се тиче увођења надзора инспекцијског карактера са већом правном тежином донео би већа овлашћења Повереника што и приличи једном овако значајном и знаменитом органу најсавременије демократије.

Саставни део ове анкете чине следећи документи:

- Извод из (online) упитника на тему измене и допуне закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја;
- Извод из статистике са званичне Фејсбук (facebook) јавне расправе која је покренута Блог текстом на PraviLaw интернет страници;

- Статистика са PraviLaw сајта о тексту који је послужио као покретач јавне расправе на тему измене и допуне закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја;

У нади да ће радна група уважити предложене или неке од предложених измена и допуна Закона.

С поштовањем,  
PraviLaw тим

---

Председник Удружења  
Тадија Митић